

بررسی تمایل به پرداخت کاربران برای خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی: مطالعه موردی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

سارا بهرامی نیا*^۱، محمود مرادی^۲

مطالعات دانش‌شناسی

سال پنجم، شماره ۱۸، بهار ۹۸، ص ۵۵ تا ۸۱

تاریخ دریافت: ۹۷/۱۰/۰۱

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۱/۳۰

چکیده

هدف پژوهش حاضر، شناسایی میانگین تمایل به پرداخت کاربران برای خدمات کتابخانه‌های علوم پزشکی کرمانشاه و عوامل مؤثر بر آن است. پژوهش حاضر به روش پیمایشی و ارزش‌گذاری مشروط که بخشی از روش ترجیحات اظهار شده هست، به تعیین تمایل به پرداخت اقدام نموده است. جامعه پژوهش تمام کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی علوم پزشکی کرمانشاه با تعداد ۷۴۷۰ نفر بودند، نمونه پژوهش بر اساس فرمول میشل و کارسون تعداد ۵۵۳ نفر محاسبه شد. همچنین برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه تمایل به پرداخت شامل ۳۴ سؤال بود. برای تعیین پایایی از آلفای کرونباخ (۰/۸۶) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری مانند، آمار توصیفی و آزمون ناپارامتریک رگرسیون لجستیک با روش ورود هم‌زمان متغیرها استفاده شد. میانگین تمایل به پرداخت سالیانه استفاده‌کنندگان برای استفاده از خدمات کتابخانه‌های علوم پزشکی ۲۰۶۰۰ تومان بود. همچنین نتایج نشان داد که متغیر تحصیلات بر میزان تمایل به پرداخت کاربران تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین از دیدگاه کاربران، در بین منابع و خدمات مختلف کتابخانه‌های علوم پزشکی، کتاب‌ها و نشریات، پایگاه‌های اطلاعاتی آنلاین، پایگاه‌های اطلاعاتی آفلاین و پایان‌نامه رتبه‌های نخست نسبت به خدمات دیگر قرار دارند، به صورتی که ارزش هزینه کردن خواهد داشت. نتایج این پژوهش نشان داد که استفاده‌کنندگان تمایل دارند برای حفظ خدمات کنونی کتابخانه‌های دانشگاهی علوم پزشکی مبالغی به صورت سالیانه و یا ماهیانه پرداخت کنند، می‌توان گفت اگر پرداخت پول منجر به بهبود خدمات و تغییر وضعیت کنونی کتابخانه باشد، به‌طور قطع با توجه به دیدگاه استفاده‌کنندگان ارزش اقتصادی بالاتر و در نتیجه تمایل به پرداخت برای انواع منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی افزایش چشمگیری خواهد داشت.

واژه‌های کلیدی: ارزش‌گذاری مشروط، تمایل به پرداخت، خدمات کتابخانه‌ای، علوم پزشکی،

کتابخانه‌های دانشگاهی

*۱. دانشجوی دکتری مدیریت اطلاعات bahramisaraa@gmail.com

۲. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی MMoradi44@gmail.com

مقدمه

اطلاعات عامل اجتناب‌ناپذیر برای توسعه بوده و در عصر حاضر که به درستی عصر اطلاعات نامیده شده، موفقیت در هر فعالیتی بر پایه میزان دسترسی به اطلاعات صحیح و روزآمد است. امروزه کتابخانه‌ها یکی از مهم‌ترین مراکز تولید، عرضه و تقاضاکننده اطلاعات هستند.

هنگامی که درباره ارزش اطلاعات بحث می‌شود در حقیقت چیزی بدیهی‌تر و درعین حال ذهنی‌تر از ارزش اطلاعات وجود ندارد (احمدآبادی و احمدآبادی، ۱۳۹۱). با توجه به این که خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی جزء کالاهای عمومی است و در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی، استفاده‌کنندگان بر اساس سودمندی استفاده از خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی ارزش اطلاعات و خدمات مورد استفاده را تعیین می‌کنند. لذا بر همین اساس اطلاعات به تناسب زمان دسترسی، کیفیت و تأمین نیاز اطلاعاتی هر استفاده‌کننده‌ای ارزش و اهمیت متفاوتی خواهد داشت (مرادی، فدائی، نادری و فتاحی، ۱۳۹۲).

کتابخانه‌های دانشگاهی می‌توانند کانون اصلی تأمین منابع اطلاعاتی مورد نیاز محققان و پژوهشگران به صورت روزآمد باشند و هم از لحاظ کمی و کیفی جوابگوی نیازهای رو به رشد جامعه استفاده‌کننده باشند (گیتی و فرهادی، ۱۳۹۳). آموزش عالی به‌عنوان بالاترین سطح آموزشی جامعه از اهمیت فراوانی برخوردار است، زیرا نقشی اساسی در رشد و توسعه جامعه در ابعاد مختلف فن‌آوری، علمی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ایفا می‌کند. به‌عبارت‌دیگر، در صورت موفقیت کامل در نائل شدن به اهداف نظام آموزشی، بازده کل این نظام می‌تواند در ارتقای کیفیت بخش‌های مختلف جامعه نقش مهمی را ایفا کند (رحمان‌پور، لیان‌تدار و افشار، ۱۳۸۸).

با توجه به مطالعات انجام‌شده برای سنجش و اندازه‌گیری اثرات و مزایای کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی هنوز هیچ رویکرد غالبی که بتوان مزایا و اثرات کتابخانه‌ها را اندازه‌گیری نمود، وجود ندارد. در یک رویکرد ارزش‌گذاری اقتصادی، استفاده از دو

تکنیک "مازاد مصرف‌کننده"^۱ و "ارزش‌گذاری مشروط"^۲ تأکید شده است (بارون، ویلیامز، آسو، آست و اسیون^۳، ۲۰۰۵). مازاد مصرف‌کننده به این معنی است، که خریداران تمایل دارند برای هر مقدار از کالا یا خدمات مبلغی را بپردازند؛ درحالی‌که مبلغی که واقعاً می‌پردازند کم‌تر از آن تمایل پرداخت است. بدین ترتیب منافع برای مصرف‌کننده از هر واحد کالا یا خدمات حاصل می‌شود که همان مازاد مصرف‌کننده است (عبدلی و ورهرامی، ۱۳۹۰). این تکنیک برای اندازه‌گیری ارزش سرویس‌های خاص خدمات کتابخانه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. ارزش‌گذاری مشروط، نمونه‌ای از ترجیحات اظهار شده است (بیدرام، محمدی و ناصری اصفهانی، ۱۳۹۳) که تلاش می‌کند تمایل به پرداخت افراد، تحت سناریوهای بازار معین فرضی، تعیین کند (مرادی، ۱۳۹۴). روش ترجیحات آشکار شده بر مبنای بازار ضمنی یا جایگزین است که ارزش کالاها و خدمات عمومی غیر بازاری را با توجه به قیمت بازار و کالاهای بازاری برآورد می‌کند (شریف‌پور، ۱۳۹۱). روش ترجیحات اظهار شده بر مبنای بازار فرضی است و شامل پرسش مستقیم از افراد درباره مقدار ارزشی است که به کالاها و خدمات عمومی و غیر بازاری می‌دهند (قربانی و فیروز زارع، ۱۳۸۹).

تمایل به پذیرش (WTA)^۴ و تمایل به پرداخت (WTP)^۵، دو روش در رویکرد ارزش‌گذاری مشروط است. در روش تمایل به پرداخت از کاربران خواسته می‌شود که بگویند، چه مبلغی حاضرند برای خدمات و منابع اطلاعاتی که در کتابخانه ارائه می‌شود، پرداخت کنند (بارون و دیگران، ۲۰۰۵) و ارزش اطاعات و خدمات ارائه شده برای آنها چقدر است؟ و یا حاضرند چه مبلغی برای بهبود کیفیت کالا و خدمات بپردازند. از سوی دیگر به با توجه به این که برای کالا و خدمات اطلاعاتی شاخص‌های عرضه و تقاضا و بازار فعال به صورتی که برای کالاهای اقتصادی سنتی تعریف شده، وجود ندارد، لذا ارزش این منابع و خدمات را با استفاده از روش تمایل به پرداخت تعیین می‌کنند.

1. Consumer surplus
2. Contingent valuation
3. Barron, Williams, Assoc, Asst & Steven
4. Willingness to accept
5. Willingness to pay

با استفاده از ارزش‌گذاری مناسب کالاها و خدمات کتابخانه‌ای، که به‌عنوان کالاها و خدمات غیر بازاری محسوب می‌شوند می‌توان به نتایج ارزشمندی در این ارتباط دست یافت و با ارائه روش‌های ارزش‌گذاری، ارزش این‌گونه خدمات و کالاها را به دست آورد (صیفوری، باب‌الحوائجی، نوشین فر و مطلبی فرد، ۱۳۹۷).

اساساً خدمات کتابخانه با چند هدف عمده مورد ارزش‌گذاری قرار می‌گیرند: جهت ارائه توصیه‌هایی برای پیشرفت و بهبود خدمات؛ برای اطلاع از تصمیم‌گیری‌ها؛ برای ارتباط با ذینفعان. همچنین آمار سنتی از قبیل جمع‌آوری تعداد بازدیدکنندگان، انتشارات کتاب یا آمار مربوط به تعداد بازدید صفحات وب، حجم مقالات دانلود شده یا افزایش درخواست گفتگوی مرجع است. همه این آمارها ارزیابی داخلی مفید، برای تصمیم‌گیری و توصیه‌های جهت بهبود عملکرد است؛ اما هیچ‌کدام از این اقدامات مرسوم، واقعاً ارزش کتابخانه را برای کاربران و ذینفعان خود، نشان نمی‌دهند (لمونت^۱، ۲۰۱۵).

بیشتر خدمات و کالای عمومی مانند خدمات کتابخانه، محیط‌زیست اجتماعی و اکوسیستم‌های طبیعی، بازاری وجود ندارد رایج‌ترین رهیافت مبتنی بر بازار فرضی ارزش‌گذاری اقتصادی منافع کالا و خدمات عمومی به‌صورت مشروط است (هیل و دیگران^۲، ۲۰۰۵). طبق نظر نونان، روش ارزش‌گذاری مشروط به‌طور فزاینده‌ای برای منافع فرهنگی به کار می‌رود و روش مناسبی برای برآورد ارزش پولی خدمات کتابخانه‌ها است (نونان^۳، ۲۰۰۳).

مفهوم قیمت و قیمت‌گذاری از موضوعات با اهمیت در اقتصاد و بازاریابی است که آگاهی از ابعاد آن برای تمام کسانی که به تولید یک محصول یا ارائه خدمتی خاص می‌پردازند، ضروری است. عنصر «قیمت» یکی از عوامل مؤثر بر حفظ و جذب مشتریان و جلب رضایت خاطر آنان و در واقع وجهی است که برای کالا یا خدمتی خاص هزینه می‌شود. قیمت‌گذاری به زبان ساده، یعنی تعیین قیمت برای کالا یا خدمتی خاص (عزیزی، ۱۳۸۱).

1. Lamont
2. Heal et al
3. Noonan

قیمت‌گذاری برای استفاده از برخی خدمات و منابع هزینه‌بردار کتابخانه از مقوله‌های مطرح در حوزه اقتصاد اطلاعات است که برای جلوگیری از بحران قیمت و مقابله با افزایش بی‌دلیل هزینه تمام‌شده در کتابخانه صورت می‌گیرد (باب‌الحوائجی، ۱۳۸۶).

ادامه حیات کتابخانه‌های دانشگاهی وابسته به ارزشی است که استفاده‌کنندگان با توجه به منافی که برای آن‌ها دارند در نظر می‌گیرند. از آنجا که خدمات کتابخانه‌ها (شامل خدمات مرجع و پاسخگویی، امانت، خدمات دیداری و شنیداری، امانت بین کتابخانه‌ای، اشاعه مواد گزینشی و غیره) به‌عنوان خدمات غیر بازاری محسوب می‌شوند، قیمت و ارزش آن‌ها در بازار مشخص نمی‌شود و از روش‌های بازاری و مرسوم نمی‌توان ارزش اقتصادی و قیمت آن‌ها را مشخص کرد، زیرا در بازار مورد معامله قرار نمی‌گیرند، بنابراین این گونه خدمات را با استفاده از روش ارزش‌گذاری مستقیم و ترجیحات اظهار شده افرادی که به‌طور مستقیم از آن‌ها استفاده می‌کنند، می‌توان مشخص کرد (مرادی و دیگران، ۱۳۹۲).

از آنجا که کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین و برجسته‌ترین مراکز اطلاع‌رسانی آموزشی، علمی و پژوهشی محسوب می‌شوند به کار بردن استانداردها و تجهیز مناسب آن مراکز با امکانات مناسب و ارتقای سطح ارائه خدمات به استفاده‌کنندگان امری لازم و انکارناپذیر است. همچنین با توجه به اینکه یکی از اهداف ارزشمند وزارت بهداشت، ارتقا کمی و کیفی خدمات و امکانات کتابخانه‌های دانشگاهی جهت ارزیابی و اولویت‌بندی دانشگاه‌های علوم پزشکی است. لذا خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی به‌واسطه مزایای خود در تحقق اهداف آموزش عالی، به‌عنوان یکی از ابزارهای کلیدی عمل می‌کنند. بدین جهت ارزیابی آن‌ها از جنبه‌های گوناگون، از جمله کمی کردن ارزش اقتصادی آنان ضروری به نظر می‌رسد.

یکی از شیوه‌های رایج در سنجش عملکرد کتابخانه‌ها انجام تحقیقات مالی است. به‌عبارت‌دیگر کتابخانه‌ها باید بتوانند به روشی مستدل، منطقی و قابل‌درک برای مدیران ارشد نشان دهند، که خدمات آن‌ها نیازهای استفاده‌کنندگان را به‌گونه‌ای مؤثر برطرف می‌سازد و از طرف دیگر میزان منابع مالی تخصیص داده‌شده به آن کتابخانه، با میزان برطرف کردن نیاز مراجعان و رضایتمندی آن‌ها تناسب دارد (شهرزادی، باب‌الحوائجی و اشرفی

ریزی، ۱۳۹۲). از این رو با توجه به اینکه بخشی از بودجه مالی دانشگاه‌ها به کتابخانه و مراکز اطلاع‌رسانی دانشگاه اختصاص داده می‌شود و همچنین با وجود مشکلاتی که در تأمین بودجه مورد نیاز مواجه هستند، ارزش‌گذاری اقتصادی یکی از روش‌های مفید و منطقی در سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های مدیریتی است. ارزش اقتصادی را تلاش برای اختصاص ارزش‌های کمی به کالا و خدمات ارائه شده توسط کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی تعریف می‌کنیم. لذا برای اینکه نشان دهیم ارزش اقتصادی هر محصول یا خدمتی به‌طور کلی بر حسب آنچه ما مایل هستیم برای کالا و خدمات پرداخت کنیم، کمتر از آن چیزی نیست که هزینه آن را تأمین می‌کنیم. از روش تمایل پرداخت کاربران استفاده می‌کنیم. از آنجاکه کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی همواره به دنبال توسعه و افزایش کارایی در ارائه خدمات به مراجعین خود می‌باشند و نیز یکی از روش‌های برآورد ارزش خدمات، روش پرسیدن مستقیم از استفاده‌کنندگان خدمات است. به همین منظور در این پژوهش سعی شده است به بررسی ارزش‌گذاری اقتصادی خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی شهر کرمانشاه با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط و معیار تمایل به پرداخت کاربران، پرداخته شود و در پایان به این پرسش‌ها جواب داده شود که: ارزش پولی کل خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه چقدر است؟ کاربران برای حفظ خدمات کنونی کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه چقدر تمایل دارند پول پرداخت کنند؟ چه عواملی بر میزان تمایل به پرداخت کاربران مؤثر است؟

نتایج ارزش‌گذاری کتابخانه‌های دانشگاهی ضمن این که معرف وضعیت کتابخانه‌های دانشگاهی مورد بررسی است، می‌تواند عنصری مفید و کارآمد برای مدیریت و برنامه‌ریزی در امر مجموعه‌سازی، ارائه خدمات بهینه و تخصیص بودجه باشد. با بررسی و تخمین تمایل به پرداخت کاربران برای خدمات دانشگاهی می‌توان تصویری عینی از ارزش و کارایی منابع و خدمات کتابخانه مطلع شد. همچنین با شناخت نقاط قوت و ضعف خدمات می‌توان خط‌مشی مدیریتی را طوری برنامه‌ریزی نمود که به پر شدن خلأهای موجود و تقویت نقاط قوت بینجامد. لازم به ذکر است پژوهش‌های ارزش‌گذاری می‌تواند منجر به تجاری‌سازی خدمات کتابخانه‌های گردد تا بخشی از کمبودهای مالی و اعتباری بودجه مورد نیاز این مراکز

تأمین گردد. چراکه تمایل به پرداخت استفاده‌کنندگان برای خدمات ارائه شده نشان‌دهنده میزان موفقیت در سرمایه‌گذاری و رسیدن به رسالت اصلی کتابخانه‌های دانشگاهی که همان پاسخگویی به موقع نیازهای تخصصی و اطلاعاتی کاربران است، می‌توان در توجیه اقتصادی کتابخانه‌های دانشگاهی، مدیران و مسئولان را برای تخصیص بودجه و امکانات مالی بیشتر یاری رساند. انجام این پژوهش می‌تواند برای کتابخانه‌های دانشگاهی علوم پزشکی مؤثر بوده تا از طریق نتایج این پژوهش بتواند ارزش وجودی کتابخانه‌های دانشگاهی از دیدگاه کاربران و استفاده‌کنندگان را برای سیاست‌گذاران و مسئولان برنامه‌ریز بخش مربوطه به‌خوبی نمایان ساخته و در نتیجه تخصیص بودجه و هزینه جهت ارتقای کیفیت خدمات اطلاعاتی را به‌روشنی توجیه نمایند و در نتیجه موجب رشد و ارتقای جایگاه علمی دانشگاه علوم پزشکی خواهد شد.

هدف اصلی این پژوهش تعیین تمایل به پرداخت کاربران برای خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و عوامل مؤثر بر تمایل پرداخت با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط است؛ و از اهداف جزئی این پژوهش می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- تعیین ارزش پولی کل خدمات مختلف کتابخانه از نظر کاربران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه.

- تعیین تمایل به پرداخت برای خدمات مختلف کتابخانه از نظر کاربران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه.

- تعیین عوامل جمعیت‌شناختی مؤثر بر تمایل به پرداخت کاربران برای خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه.

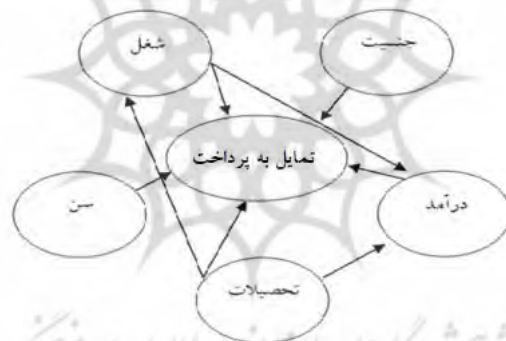
- تعیین خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی که از نظر کاربران ارزش هزینه کردن دارند.

با توجه به اهداف مطرح‌شده، پژوهش حاضر درصدد پاسخ‌گویی به سؤالات زیر است:

- ارزش پولی کل خدمات مختلف کتابخانه از نظر کاربران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه چقدر است؟

- تمایل به پرداخت برای خدمات مختلف کتابخانه از نظر کاربران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه چقدر است؟
- عوامل جمعیت شناختی مؤثر بر تمایل به پرداخت کاربران برای خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه کدام است؟
- کدام‌یک از خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی از نظر کاربران ارزش هزینه کردن دارند؟

مدل مفهومی پژوهش به شکل زیر ارائه می‌گردد. همان‌گونه که مشاهده می‌کنید در این الگو متغیرهای مستقل جنسیت، سن، شغل، تحصیلات و درآمد و متغیر وابسته میزان تمایل به پرداخت کاربران است. روابط بین متغیرهای مذکور در شکل زیر به نمایش درآمده است. در این مدل اثرات متغیرهای مختلف را بر میزان تمایل به پرداخت کاربران برای خدمات کتابخانه مورد بررسی قرار داده‌ایم.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

در خصوص محاسبه‌ی تمایل به پرداخت و بررسی میزان تأثیر عوامل مؤثر بر ارزش‌گذاری اقتصادی در داخل و خارج صورت گرفته که به اختصار اشاره می‌شود. روش ارزش‌گذاری مشروط برای اولین بار در سال ۱۹۵۸ در ایالات متحده آمریکا برای امکان تفرجی پارک ملی و از آن‌پس در دهه ۱۹۷۰ در اروپا استفاده شد (بتمن و ویلیس، ۱۹۹۹). در دهه ۱۹۹۰ برای اولین بار روش ارزش‌گذاری مشروط در کشورهای در حال توسعه برای

ارزش‌گذاری خدمات و کالاهای عمومی نظیر دسترسی به پارک آب سالم، زمین و منظره‌های زیبا به کار رفته است (بتمن و ویلیس، ۱۹۹۹؛ نقل در مرادی و دیگران ۱۳۹۲).

الف. پیشینه پژوهش در داخل کشور

صیفوری، باب‌الحوائجی، نوشین فرد و مطلبی (۱۳۹۷)، در پژوهشی به شناسایی میانگین تمایل به پرداخت کاربران برای خدمات کتابخانه‌های مرکزی دانشگاهی و عوامل مؤثر بر آن نظر کاربران پرداختند. از ارزش‌گذاری مشروط به روش پیمایشی تحلیلی و دومرحله‌ای حکمن و تکنیک اولویت‌های اظهار شده، استفاده نمودند. نتایج نشان داد ارزش پولی کل خدمات کتابخانه‌های مرکزی از نظر کاربران موردبررسی میزان، ۱۱۳۷۸۹۰۷۲۱۲۵ ریال برآورد شده است. میانگین تمایل به پرداخت برای هر نفر در استفاده ماهانه از انواع خدمات کتابخانه‌های مرکزی تقریباً مبلغ ۸۴۱۰۰ ریال بود.

صیادی، مرادی و رحیمی (۱۳۹۷)، ارزش‌گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته پایگاه‌های فارسی را موردبررسی قرار دادند. این پژوهش به روش پیمایشی و ارزش‌گذاری مشروط به تعیین میزان تمایل پرداخت دانشجویان دانشگاه رازی برای پایگاه‌های فارسی پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد، میانگین تمایل به پرداخت سالیانه دانشجویان تحصیلات تکمیلی برای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقاله‌های فارسی ۱۷۵۰۵ تومان و عواملی مانند وضعیت تأهل، دانشکده و تعداد افراد خانواده بر تمایل به پرداخت استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی تأثیرگذار است.

خردمندی و مرادی (۱۳۹۳)، به بررسی عوامل مؤثر بر ارزش‌گذاری اقتصادی خدمات کتابخانه‌های عمومی شهرستان کرمانشاه انجام دادند. این پژوهش به روش پیمایشی با استفاده از نظرسنجی از طریق پرسشنامه محقق ساخته انجام دادند. یافته‌های پژوهش نشان داد که میانگین تمایل به پرداخت سالیانه برای حفظ و بهبود خدمات کلی کتابخانه ۳۲۸۹۸۱۱ ریال است و اکثر افراد تمایل به پرداخت ۱۰۰۰۰ ریال برای خدمات کتابخانه عمومی دارند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که استفاده‌کنندگان تمایل دارند برای حفظ شرایط و موقعیت کنونی کتابخانه‌های عمومی مبالغی پرداخت کنند.

مرادی، فدایی، نادری و فتاحی (۱۳۹۲)، در پژوهش خود به ارزش‌گذاری اقتصادی خدمات کتابخانه‌های عمومی شهر تهران پرداخت. این پژوهش به روش پیمایشی و ارزش‌گذاری مشروط و تکنیک تمایل به پرداخت بر روی ۱۱۷۶ نفر از استفاده‌کنندگان خدمات کتابخانه‌های عمومی انجام دادند. نتایج این پژوهش نشان داد، بیشترین تمایل به پرداخت برای خدمات کتابخانه‌های عمومی به‌طور ماهانه به ترتیب مربوط به خدمات بخش قرائت‌خانه، ۲۶۹۳۰ ریال و کمترین تمایل به پرداخت بابت پایگاه‌نامه، ۱۲۲۶۰ ریال است. مرادی، فتحعلی (۱۳۹۲)، در پژوهش خود به ارزش‌گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط پرداختند. این پژوهش به‌صورت پیمایشی و از طریق پرسشنامه محقق ساخته، بر روی ۵۲۴ نفر از کاربران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه اجرا گردید. در مجموع میزان تمایل به پرداخت ماهانه‌ی استفاده‌کنندگان شامل مردان و زنان برای اینترنت ۵۱۴۰۰۰۰۰ ریال و برای حفظ و بهبود پایگاه‌های اطلاعاتی ۳۹۴۰۰۰۰۰ ریال بوده است.

ب. پیشینه پژوهش در خارج از کشور

ریس و درادوو^۱ (۲۰۱۸)، در پژوهش خود به ارزیابی اقتصادی کتابخانه عمومی شهر کوزان^۲ با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط و آنالیز بازار پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد، ساکنان شهر کوزان از کتابخانه عمومی قدردانی می‌کنند و مایل به قبول حداقل ده برابر ارزش پایه خدمات کتابخانه هستند. همچنین نتایج نشان داد که برای هر ۱۰۰ دلار سرمایه‌گذاری شده در کتابخانه تقریباً ۱/۰۴ دلار به کاربران در کالاها و خدمات بازگشت داده می‌شود.

کو و دیگران^۳ (۲۰۱۶)، در پژوهشی عوامل مؤثر در ارزش‌گذاری اقتصادی خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی از دیدگاه کاربران مورد ارزیابی قرار دادند. پژوهش به روش ارزش‌گذاری مشروط انجام گرفت که نتایج این پژوهش نشان داد، وضعیت خود کاربران

1. Reyes & Dorado
2. Quezon
3. Ko & et al

در ارزش‌گذاری خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی تأثیر دارد. همچنین متغیرهای میزان مطالعه افراد در تمایل به پرداخت آنان مؤثر است. اعضای هیأت علمی به‌طور پیوسته مقدار بالاتری ارزش‌گذاری را نسبت به دانشجویان به خود اختصاص داده‌اند.

هژک و استیس‌کال^۱ (۲۰۱۴)، در پژوهشی، به مدل‌سازی ارزش کتابخانه عمومی با استفاده از روش ارزیابی مشروط پرداختند. در این مطالعه تمایل به پرداخت و تمایل به پذیرش کتابخانه شهرداری پراگ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که عواملی همچون میزان استفاده از خدمات، درآمد خانوار و هزینه‌های جایگزین بر ارزش‌گذاری خدمات کتابخانه‌های عمومی مؤثر است. خدمات امانت کتاب از عوامل مهم تعیین ارزش کتابخانه‌های عمومی است.

گوده^۲ (۲۰۱۲)، به مطالعه ارزش‌گذاری منابع پیوسته کتابخانه‌های عمومی کارولینای شمالی با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط و تمایل به پرداخت برای خدمات کتابخانه‌های عمومی پرداخت. ارتباط بین سرانه هزینه کتابخانه و تمایل به پرداخت برای "ای‌بوک‌ها" و "آنلاین ویدئوها" معنادار بود، همچنین نتایج این پژوهش نشان داد، عواملی مانند جنسیت، سن، سطح تحصیلات، درآمد، دفعات استفاده از کتابخانه، بر میزان تمایل پرداخت استفاده‌کنندگان کتابخانه مؤثر است.

شفر^۳ (۲۰۱۱)، به ارزش‌گذاری کتابخانه‌های عمومی ونکوور کانادا پرداخت. این پژوهش به روش پیمایشی انجام گردید تا ارزش کتابخانه‌های عمومی از دو جهت یعنی منافع مستقیم کاربران (امانت کتاب و خدمات قابل ارائه به کاربران) و منافع غیرمستقیم که جامعه به‌عنوان یک کل از کتابخانه دریافت می‌کند (مانند سوادآموزی و دیگر خدمات به جامعه). نتایج این پژوهش نشان داد، کاربران کتابخانه‌ها تمایل دارند سالانه بیش از ۲۰۰ دلار به کتابخانه کمک کنند. در مجموع بیش از ۸۰ درصد از کاربران در تمایل به پرداخت سالانه خود برای پرداخت این مبلغ موافق بودند.

1. Hájek & Stejskal
2. Guhde
3. Shaffer

هیدر^۱ (۲۰۰۸)، در پژوهشی خدمات پولی کتابخانه‌ها را با به‌کارگیری روش ارزش‌گذاری مشروط، ارزش پولی و اقتصادی خدمات کتابخانه‌های عمومی استرالیا برآورد نموده است. یافته‌های پژوهش نشان داد که کتابخانه‌های عمومی شهر مذکور از نظر پولی بسیار خوب ارزش‌گذاری می‌شوند. به طوری که در این پژوهش میانگین تمایل به پرداخت برای هر ماه از خدمات کتابخانه ۸/۲۷ دلار بود.

چونگ^۲ (۲۰۰۷)، در مطالعه‌ای تحت عنوان "روش ارزش‌گذاری مشروط در کتابخانه‌های عمومی" اهدای خاصی را دنبال می‌کند، به طوری که در این مطالعه اهدافش ارائه یک مدل جدید ارزش‌گذاری اقتصادی کتابخانه‌های عمومی است، یعنی محدود کردن کاهش خطای اختلاف و کاهش تورش اطلاعات است. با توجه به برآورد انجام‌شده کتابخانه در شرایط نسبتاً خوبی از نظر هزینه-منفعت یعنی ۱/۹۷ بود، این بدین معنی است که از هر ۱۰۰۰ ون کره ۱۹۷ درصد عاید کتابخانه شده است.

آبو^۳ (۲۰۰۵)، میزان تمایل به پرداخت استخراج‌شده از طریق روش ارزش‌گذاری تصادفی را به کار برد تا درک بهتری از ارزش کلی، از جمله ارزش اقتصادی کتابخانه‌های عمومی نیروژ فراهم آورد. بر اساس شواهد تجربی، نسبت هزینه-سودمندی در حدود ۴:۱ تعیین شد که به این نتیجه منجر شد که کتابخانه‌های عمومی نیروژ بر طبق عقیده عموم، در مجموع، به قیمتشان می‌ارزیدند.

مطالعه پژوهش‌های گذشته نشان داد که بیشتر پژوهش‌ها در داخل کشور همچون پژوهش‌های صیادی، مرادی و رحیمی (۱۳۹۷) و مرادی و فتحعلی (۱۳۹۲) به موضوع ارزش‌گذاری پایگاه‌های اطلاعاتی پرداخته شده است و فقط تعداد کمی از این پژوهش‌ها مانند پژوهش‌های صیفوری، باب‌الحوائجی، نوشین فرد و مطلبی (۱۳۹۷)، خردمندی و مرادی (۱۳۹۳) و مرادی، فدایی، نادری و فتاحی (۱۳۹۲)، ارزش‌گذاری در کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی را مورد بررسی قرار داده‌اند. از طرف دیگر پژوهش‌های انجام گرفته در خارج

1. Hider
2. Chung
3. Aabo

کشور نیز بیشتر به موضوع ارزش‌گذاری کتابخانه‌های عمومی پرداخته‌اند. یکی از خلأهای قابل‌مشاهده در این مطالعات، بررسی تمایل به پرداخت و ارزش‌گذاری مشروط در کتابخانه‌های دانشگاهی است. درحالی‌که کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی اغلب متخصصین و پژوهشگران و دانشجویانی هستند که نیاز به منابع و خدمات به‌روز و ارزشمندی هستند، لذا بررسی میزان کارایی و تمایل به پرداخت برای این خدمات امری ضروری خواهد بود. به همین منظور پژوهش حاضر به بررسی تمایل به پرداخت کاربران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی برای خدمات می‌پردازد.

روش

این پژوهش از نوع کاربردی و به روش پیمایشی تحلیلی و ارزش‌گذاری مشروط به تعیین تمایل به پرداخت انجام شده است. جامعه آماری در این پژوهش تمام کاربران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه به تعداد ۷۴۷۰ نفر است. برای تعیین حجم نمونه مناسب با استفاده از فرمول میشل و کارسون استفاده شده است:

$$n = \left(\frac{U_{1-\frac{\alpha}{2}} \cdot V}{D} \right)^2 \quad n = \left(\frac{1.96 \times 1.80}{0.15} \right)^2 \cong 553.1$$

در رابطه فوق n اندازه نمونه، V خطای معیار نسبی، $1 - \frac{\alpha}{2}$ سطح اطمینان، D تفاوت بین تمایل به پرداخت واقعی و تمایل به پرداخت برآورد شده است که به صورت درصدی از تمایل به پرداخت واقعی بیان می‌شود. در بیشتر مطالعات انجام شده، معیار خطای نسبی (V)، عددی بین ۰/۷۵ و ۶ و سطح معناداری را معمولاً پنج درصد، ده و یا بیست درصد انتخاب می‌کنند (صادقی، ۱۳۸۹ به نقل از مرادی، ۱۳۹۲). در این مطالعه برای خطای معیار نسبی عدد ۱/۸۰ و سطح معناداری پنج درصد و ۰/۱۵ تفاوت بین تمایل به پرداخت واقعی و تمایل به پرداخت برآورد شده در نظر گرفته شده است که با جاگذاری در فرمول، حجم نمونه به تعداد ۵۵۳ نفر محاسبه شده است. برای انتخاب نمونه از روش تصادفی در دسترس استفاده شده است. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش، پرسشنامه تمایل به پرداخت شامل ۳۴ سؤال دارای در پنج بخش (ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شامل ۶ سؤال، عوامل فردی شامل ۶ سؤال،

عوامل جامعه‌شناختی شامل ۴ سؤال، عوامل فناوری شامل ۶ سؤال و تمایل به پرداخت شامل ۱۲ سؤال) طراحی و مورد استفاده قرار گرفته است. لازم به ذکر است که این پرسشنامه قبلاً در پژوهش (صیفوری و دیگران، ۱۳۹۷) مورد استفاده قرار گرفته شده است. با توجه به اینکه پرسشنامه مذکور قبلاً در پژوهش صیفوری و دیگران (۱۳۹۷) مورد استفاده قرار گرفته شده و روایی و پایایی آن سنجیده شده است. برای تعیین پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار ۰/۸۶ نشان داد، ابزارها از پایایی مطلوبی برخوردار هستند. از تعداد ۵۵۳ پرسشنامه توزیع شده ۵۲۸ پرسشنامه تکمیل و بازگردانده شد و با کمک نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۴ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است. در سطح آمار توصیفی از شاخص‌های آماری نظیر میانگین، میانه، کمینه، بیشینه، فراوانی و درصد فراوانی استفاده شده است. در سطح آمار استنباطی نیز متناسب با متغیرهای پژوهش و حالت دوگانه متغیر وابسته (تمایل به پرداخت و عدم تمایل به پرداخت)، نرمال نبودن متغیرها و ثابت نبودن واریانس‌ها از آزمون ناپارامتریک رگرسیون لجستیک با روش ورود هم‌زمان متغیرها استفاده شده است. در این پژوهش تمایل به پرداخت خدمات کتابخانه علوم پزشکی کرمانشاه به عنوان متغیر وابسته است در پرسشنامه با دو گزینه که به دو جمله بلی (۱) و خیر (۰) سنجیده شده است و متغیرهای جمعیت شناختی (سن، جنسیت، سطح تحصیلات، شغل، سطح درآمد و غیره) به عنوان متغیر مستقل در نظر گرفته خواهد شد.

یافته‌ها

در جدول ۱، شرایط پاسخگویان از نظر متغیرهای فردی به تفکیک متغیر جنسیت، تحصیلات، شغل و درآمد نشان داده شده است.

جدول ۱. توزیع فراوانی پاسخگویان مورد مطالعه بر حسب متغیرهای فردی

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۲۲۱	۴۱/۹
زن	۳۰۷	۵۸/۱

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
فوق‌دیپلم	۴۷	۸/۹
لیسانس	۲۳۵	۴۴/۵
فوق‌لیسانس	۱۶۳	۳۰/۹
دکتری	۸۳	۱۵/۷
دانشجو	۴۱۹	۷۹/۴
هیات علمی	۲۵	۴/۷
کارمند	۲۲	۴/۲
پژوهشگر	۵۷	۱۰/۸
سایر	۵	۰/۹
زیر ۱۰۰.۰۰۰	۱۴۷	۲۷/۸
۱۰۰.۰۰۰ تا ۵۰۰.۰۰۰	۱۴۸	۲۸/۰
۱.۰۰۰.۰۰۰ تا ۵۰۰.۰۰۰	۶۲	۱۱/۷
۱.۵۰۰.۰۰۰ تا ۱.۰۰۰.۰۰۰	۸۲	۱۵/۵
۲.۰۰۰.۰۰۰ به بالا	۲۰	۴
بدون درآمد	۴۶	۸/۷
مبالغ دیگر	۲۳	۴/۱
مجموع	۵۲۸	۱۰۰/۰

با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده ۵۸/۱ درصد جامعه پژوهش را زنان و ۴۱/۹ درصد مردان تشکیل می‌دهند. افراد به ترتیب با تحصیلات کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری بیشترین کاربران کتابخانه‌های علوم پزشکی کرمانشاه را به خود اختصاص می‌دهند؛ و همچنین دانشجویان با ۷۹/۴ درصد بیشترین استفاده‌کنندگان از کتابخانه‌های علوم پزشکی کرمانشاه هستند. وضعیت درآمدی کاربران به شکل متفاوت است اما بیشتر کاربران از درآمد بین ۱۰۰.۰۰۰ تا ۵۰۰.۰۰۰ (تومان) برخوردارند.

جدول ۲. توزیع فراوانی میزان مراجعه پاسخگویان به کتابخانه‌های علوم پزشکی

میزان مراجعه به کتابخانه	فراوانی	درصد فراوانی
تقریباً هر روز	۱۲۹	۲۴/۴
چند بار در هفته	۱۹۳	۳۶/۶

میزان مراجعه به کتابخانه	فراوانی	درصد فراوانی
هفته‌ای یک بار	۴۸	۹/۱
چند بار در ماه	۶۵	۱۲/۳
ماهی یک بار	۵۷	۱۰/۸
چند بار در سال	۳۶	۶/۸
مجموع	۵۲۸	۱۰۰/۰

همان‌طور که در جدول ۲، نشان داده شده است، ۲۴/۴ درصد کاربران تقریباً هر روز به کتابخانه‌های علوم پزشکی مراجعه می‌کنند و ۶/۸ درصد از کل کاربران فقط چند بار در سال از خدمات کتابخانه استفاده می‌کنند. بیشتر پاسخگویان ۳۶/۶ درصد از آن‌ها هفته‌ای چند بار به کتابخانه علوم پزشکی مراجعه و از خدمات آن استفاده می‌کنند. پاسخ به سؤال اول پژوهش: ارزش پولی کل خدمات مختلف کتابخانه از نظر کاربران کتابخانه‌های علوم پزشکی کرمانشاه چقدر است؟

جدول ۳. آمار توصیفی تمایل به پرداخت سالیانه کاربران برای خدمات کتابخانه‌های علوم پزشکی

توزیع فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی	تمایل به پرداخت	عدم تمایل به پرداخت	میانگین	میانه و مد	بیشینه	کمینه
توزیع فراوانی	۴۵۸	۸۶/۷	۷۰	۱۳/۳	۲۰۶۰۶۰۶	۲۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۰
به صورت کلی			صفر	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
توزیع فراوانی	۷۰	۱۳/۳	۱۲۹	۲۴/۴	۳۷/۳	۴/۴	۹/۳	۱۱/۴
به صورت جزئی			صفر	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۵۰۰۰۰

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد، به‌طور کلی ۸۶/۷ درصد (۴۵۸ نفر) از کاربران تمایل به پرداخت مبلغی برای استفاده سالانه از خدمات کلی کتابخانه‌های مورد بررسی داشتند و ۱۳/۳ درصد (۷۰ نفر) تمایلی به پرداخت در این جهت نداشتند. میانگین تمایل به پرداخت کاربران برای استفاده سالیانه از خدمات کلی کتابخانه‌های علوم پزشکی کرمانشاه تقریباً ۲۰۶۰۶ تومان است. میانه و مد تمایل به پرداخت آنان به صورت سالیانه ۲۰۰۰۰ تومان است. به صورت جزئی نیز اکثر پاسخگویان تمایل به پرداخت مبالغ متفاوتی برای استفاده سالیانه از خدمات کلی کتابخانه‌های علوم پزشکی داشتند بیشترین تعداد ۳۷/۳ درصد (۱۹۷ نفر) تمایل به پرداخت

مبلغ ۲۰۰۰۰ تومان در سال و همچنین کمترین تعداد پاسخگویان ۲۳ نفر (۴/۴ درصد) تمایل به پرداخت ۳۰۰۰۰ تومان برای استفاده سالیانه از خدمات کلی کتابخانه را دارند. پاسخ به سؤال دوم پژوهش: تمایل به پرداخت ماهیانه برای خدمات مختلف کتابخانه از نظر کاربران کتابخانه‌های علوم پزشکی کرمانشاه چقدر است؟

جدول ۴. تمایل به پرداخت ماهیانه کاربران برای حفظ خدمات کتابخانه‌های علوم پزشکی

توزیع فراوانی ماهیانه خدمات	فراوانی	درصد فراوانی	میانگین (تومان)	میان	کمینه	بیشینه
خدمات امانت	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۴۴۳ ۸۵	۸۳/۹ ۱۶/۱	۶۱۱۲.۲۱	۶۰۰۰	۳۰۰۰۰
خدمات مرجع	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۳۹۱ ۱۳۷	۷۴/۱ ۲۵/۹	۴۰۲۲.۷۳	۴۰۰۰	۲۰۰۰۰
بخش اسناد و پایان‌نامه	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۳۸۶ ۱۴۲	۷۳/۱ ۲۶/۹	۴۴۹۰.۵۳	۴۰۰۰	۱۵۰۰۰
بخش نشریات	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۴۲۸ ۱۰۰	۸۱/۱ ۱۸/۹	۴۴۹۹.۲۴	۴۰۰۰	۲۰۰۰۰
بخش مواد دیداری و شنیداری	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۴۱۵ ۱۱۳	۲۱/۴ ۷۸/۶	۵۲۴۸.۱۱	۴۰۰۰	۱۵۰۰۰
خدمات تحویل مدرک	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۴۴۴ ۸۴	۸۴/۱ ۱۵/۹	۶۱۱۹.۳۲	۴۰۰۰	۳۰۰۰۰
بخش نسخ خطی	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۴۰۱ ۱۲۷	۷۵/۹ ۲۴/۱	۴۲۸۴.۰۹	۴۰۰۰	۲۰۰۰۰
بخش پایگاه‌های اطلاعاتی (آفلاین و آنلاین)	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۳۹۱ ۲۵/۹	۷۴/۱ ۱۳۷	۴۳۲۷.۶۵	۴۰۰۰	۱۵۰۰۰
بخش اینترنت	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۴۴۵ ۸۳	۸۴/۳ ۱۵/۷	۴۷۸۹.۷۷	۴۰۰۰	۱۵۰۰۰
خدمات امانت بین کتابخانه‌ای	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۴۴۱ ۸۷	۸۳/۵ ۱۶/۵	۵۰۵۶.۸۲	۴۰۰۰	۱۵۰۰۰
بخش پایگاه نمایه مجلات	تمایل به پرداخت عدم تمایل به پرداخت	۴۵۶ ۷۲	۸۶/۴ ۱۳/۶	۶۷۱۲.۱۲	۶۰۰۰	۲۰۰۰۰

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد، میانگین تمایل به پرداخت ماهیانه برای هر نفر جهت حفظ و بهبود خدمات بخش‌های پایگاه نمایه مجلات، خدمات امانت و تحویل مدرک به ترتیب با مبالغ ۶۷۱۲.۱۲، ۶۱۱۲.۲۱ و ۶۱۱۹.۳۲ تومان بیشترین تمایل به پرداخت را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین بخش مواد دیداری شنیداری و بخش خدمات امانت بین کتابخانه‌ای با میانگین تمایل پرداخت ماهیانه برای هر نفر به ترتیب با مبالغ ۵۲۴۸.۱۱ و ۵۰۵۶۸۲ تومان در مراحل بعدی بالاترین ارزش گذاری شده است. خدمات مرجع با میانگین تمایل به پرداخت برای هر نفر به طور ماهیانه مبلغ ۴۰۲۲.۷۳ تومان جهت حفظ خدمات با کمترین تمایل به پرداخت ارزش گذاری شده است.

پاسخ به سؤال سوم پژوهش: عوامل جمعیت شناختی مؤثر بر تمایل به پرداخت کاربران برای خدمات کتابخانه‌های علوم پزشکی کرمانشاه کدام است؟
در مدل رگرسیون لجستیک دو ویژگی قابل مشاهده است. اول، توزیع شرطی $(y|x)$ یک توزیع برنولی به جای یک توزیع گوسی است زیرا متغیر وابسته دودویی است. دوم، مقادیر پیش‌بینی احتمالاتی است و محدود بین بازه صفر و یک و به کمک تابع توزیع لجستیک به دست می‌آید، همچنین رگرسیون لجستیک احتمال خروجی را پیش‌بینی می‌کند (بلمن و ون د گیبیر، ۲۰۱۱).

جدول ۵. نتیجه برآورد مدل لجستیک با روش ورود هم‌زمان متغیرها، برای احتمال تأثیر متغیرهای

مستقل بر تمایل به پرداخت

متغیرها	ضرایب B	انحراف معیار	سطح معناداری	آماره آزمون والد	-2 Log likelihood (برازش مدل)
جنسیت (زن)	-۱/۹۹۲	۱/۴۳۵	۰/۰۵	۲۳۶/۹۶۰	۱۷۹/۱۷۵
شغل (دانشجو)	۳/۵۶۶	۰/۵۹۴	۰/۰۰۰	۸۷۳/۲۲۶	
شغل (هیات علمی)	۷/۸۴۹	۰/۹۶۹	۰/۰۰۱	۳۳۹/۶۰۲	۱۵۵/۷۴۳
شغل (پژوهشگر)	۵/۱۹۵	۰/۸۷۳	۰/۰۰۸	۳۸۷/۸۵۱	
سن (۲۱-۳۰ سال)	-۲/۱۰۵	۰/۸۴۶	۰/۰۱۳	۶/۱۹۱	۱۵۷/۱۸۰
سن (۳۱-۴۰ سال)	-۲/۳۳۷	۰/۸۷۷	۰/۰۰۸	۷/۱۰۷	

متغیرها	ضرایب B	انحراف معیار	سطح معناداری	آماره آزمون والد	-2 Log likelihood (برازش مدل)
تحصیلات (کارشناسی)	-۳/۷۲۳	۰/۶۳۹	۰/۰۰۴	۴/۲۸۳	۱۵۵/۱۲۴
تحصیلات (دکتری)	۲/۶۳۱	۰/۳۸۷	۰/۰۱۹	۸/۶۵۳	
درآمد (بدون درآمد)	-۲/۷۳۳	۰/۵۹۵	۰/۰۲۱	۲۱/۷۰۵	۱۶/۲۰۲

لازم به ذکر است که در خروجی‌های حاصل از مدل لجستیک متغیرهای بی‌معنی در مدل کنار گذاشته شده و تنها متغیرهای معنی‌دار هستند گزارش شده‌اند، یعنی متغیرهایی که بر احتمال تمایل به پرداخت کاربران برای استفاده از خدمات کتابخانه‌های علوم پزشکی مؤثر هستند. همچنین در این پژوهش متغیرهای اول در هر سؤال پرسشنامه، عرض از مبدأ (ضریب ثابت) در نظر گرفته شده است و متغیرهای دیگر نسبت به آن سنجیده شده‌اند.

همان‌طور که در جدول ۵ قابل مشاهده است، برآورد مدل لجستیک (احتمال است) نشان می‌دهد که متغیرهای جنسیت، شغل و تحصیلات، درآمد و سن تأثیر معناداری بر تمایل به پرداخت کاربران برای استفاده سالیانه از خدمات کتابخانه‌های علوم پزشکی دارند و دارای علامت مثبت است که بر تمایل پرداخت سالیانه افراد تأثیرگذار است. به این شکل که بر اساس جنسیت، مردان نسبت به زنان مقدار ۱/۹۹۲ واحد احتمال تمایل به پرداخت بیشتری برای استفاده سالیانه از خدمات کتابخانه را دارند. شغل در سطح هیات علمی و پژوهشگر به ترتیب دارای ۳/۵۶۶، ۷/۸۴۹ و ۵/۱۹۵ واحد بیشتر احتمال تمایل به پرداخت نسبت به دانشجویان دارند. سن در سطوح ۲۱ تا ۳۰ سال و ۳۱ تا ۴۰ سال نسبت به ۲۰ سال و کمتر به ترتیب ۲/۱۰۵ و ۲/۲۳۷- واحد احتمال تمایل به پرداخت کمتری برای استفاده سالیانه از خدمات کتابخانه را دارند. در مؤلفه تحصیلات، کارشناسی ۳/۷۲۳- واحد کمتر و دکتری ۲/۶۳۱ واحد بیشتر نسبت به فوق‌دیپلم احتمال تمایل به پرداخت دارند. همچنین نتایج نشان داد، افراد فاقد درآمد ۲/۷۳۳- واحد کمتر احتمال تمایل پرداخت کمتر برای استفاده سالیانه از خدمات کتابخانه نسبت به افراد با درآمد کمتر از ۱۰۰ هزار تومان را دارند. همچنین با توجه اینکه مقدار لگاریتم در برازش مدل در هر سطح کاهش پیدا کرده نشان می‌دهد با اضافه شدن

متغیرها، مدل بهبود پیدا کرده است. تفاوت تمایل به پرداخت بین گروه‌های مختلف تحصیلی پاسخگویان در جدول زیر نشان داده شده است.

پاسخ به سؤال چهارم پژوهش: کدام یک از خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی از نظر کاربران ارزش هزینه کردن دارند؟

جدول ۶. رتبه‌بندی منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی از نظر کاربران مورد بررسی

رتبه ۴ به بعد	رتبه ۳	رتبه ۲	رتبه ۱	خدمات
۶۲	۵۷	۲۴	۲۵۲	کتاب‌ها و نشریات
۳۴	۶۴	۴۸	۴۸	پایان‌نامه
۱۲		۵۱	۷۲	خدمات تحویل مدرک/ امانت بین کتابخانه‌ای
۲۵	۶۰	۱۵۶	۱۳۸	پایگاه اطلاعاتی آنلاین (اینترنت)
۳۶	۱۲۵	۱۰۱	۵۸	پایگاه اطلاعاتی آفلاین
۱۲	۲۴	۲۴		خدمات سمعی و بصری و اشتراک منابع دیجیتال
۲۰	۲۴	۲۴		خدمات مرجع (پرس‌وجو و خدمات دیگر)
۳۳	۲۴	۳۶		خدمات اطلاع‌رسانی و فناوری
۶۹	۳۲		۱۲	استفاده از امکانات فیزیکی (قرائت‌خانه)
۴۸	۲۳	۱۵		خدمات مشاوره
۷۲	۲۴			نسخ خطی
۴۸				آموزش الکترونیکی و کارگاهی

همان‌گونه که نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد، از دیدگاه پاسخگویان، کتاب‌ها و نشریات همچنین پایگاه‌های اطلاعاتی آنلاین، پایگاه اطلاعاتی آفلاین، پایان‌نامه و خدمات تحویل مدرک و امانت بین کتابخانه‌ای به ترتیب در بالاترین جایگاه برای ارزش‌گذاری و هزینه کردن هستند. از طرفی خدمات مشاوره، نسخ خطی و آموزش الکترونیکی در اولویت‌های آخر کاربران قرار دادند و ارزش کمتری برای هزینه کردن دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه ارزش‌گذاری مشروط خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی، نشان می‌دهد که ارزش منابع و خدمات کتابخانه‌های مذکور، بر اساس استفاده مستقیم از آنها چقدر است. به این معنی

که افراد بر اساس استفاده مستقیم از خدمات و منافعی که دریافت نمودند ارزش اقتصادی خدمات کتابخانه دانشگاهی علوم پزشکی را تعیین می‌کنند.

نتایج پژوهش نشان داد، ۸۶/۷ درصد پاسخگویان برای حفظ و ارائه خدمات کنونی کتابخانه‌های دانشگاهی علوم پزشکی کرمانشاه، تمایل به پرداخت دارند؛ و میانگین تمایل به پرداخت برای استفاده سالیانه از خدمات کلی کتابخانه‌های مذکور تقریباً مبلغ ۲۰۶۰۰ تومان است، با توجه به اینکه این مبلغ برای استفاده سالانه از خدمات کتابخانه تعیین شده، مبلغی منطقی و مناسب است؛ بنابراین می‌توان گفت تمایل به پرداخت برای استفاده از خدمات کتابخانه علوم پزشکی کرمانشاه در شرایط مناسبی قرار دارد. این بخش از نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های (مرادی و دیگران، ۱۳۹۲)، (مرادی و فتحعلی، ۱۳۹۳)، (خردمندی و مرادی، ۱۳۹۳)، (صیادی، مرادی و رحیمی، ۱۳۹۷) و (صیفوری، باب‌الحوادثی، نوشین فر و مطلبی فرد، ۱۳۹۷) در داخل کشور و با پژوهش‌های (آبو، ۲۰۰۵)، (شفر، ۲۰۱۱) و (کو و دیگران، ۲۰۱۶)، مبنی بر داشتن تمایل کاربران به پرداخت مبالغی جهت حفظ و بهبود خدمات کتابخانه همخوانی دارد.

همچنین میانگین تمایل افراد برای پرداخت ماهیانه برای هر نفر جهت حفظ و بهبود خدمات بخش‌های پایگاه نمایه مجلات، خدمات امانت و تحویل مدرک به ترتیب با مبالغ ۶۷۱۲.۱۲، ۶۱۲۱.۲۱ و ۶۱۱۹.۳۲ تومان، بیشترین تمایل به پرداخت را به خود اختصاص داده‌اند. به این معنی که ارزش این خدمات نسبت به خدمات دیگر کتابخانه‌های علوم پزشکی کرمانشاه، بیشتر است و همچنین نتایج نشان داد خدمات مرجع با میانگین تمایل به پرداخت برای هر نفر به‌طور ماهیانه مبلغ ۴۰۲۲.۷۳ تومان جهت حفظ خدمات کنونی با کمترین تمایل به پرداخت ارزش‌گذاری شده است. لذا می‌توان این‌گونه تبیین نمود که خدمات کنونی بخش مرجع از کارایی و ارزش مناسبی در مقایسه با بخش‌های دیگر کتابخانه برخوردار نیستند. نتایج ارزش‌گذاری اقتصادی خدمات کتابخانه‌های عمومی در پژوهش مرادی و دیگران (۱۳۹۲) نشان داد، تمایل پرداخت به‌صورت ماهیانه برای خدمات مرجع با مبلغ ۲۵۶۷ تومان و خدمات امانت با مبلغ ۲۰۵۶ تومان به ترتیب بیشترین تمایل را به خود اختصاص دادند.

بر آورد مدل لجستیک نشان می‌دهد که متغیرهای جنسیت، شغل و تحصیلات، درآمد و سن تأثیر معناداری بر تمایل به پرداخت کاربران برای استفاده سالیانه از خدمات کتابخانه‌های علوم پزشکی دارند و دارای علامت مثبت است که بر تمایل پرداخت سالیانه افراد تأثیر گذار است. به این شکل که بر اساس جنسیت احتمال دارد، زنان نسبت به مردان تمایل به پرداخت کمتری برای استفاده سالیانه از خدمات کتابخانه را دارند. شاید دلیل تمایل کمتر زنان به پرداخت، وجود استقلال مالی و شغلی کمتر نسبت به مردان باشد؛ بنابراین به نظر می‌رسد، علی‌رغم ارزشمند دانستن خدمات کتابخانه‌های علوم پزشکی، احتمال اینکه وجود برخی محدودیت‌های اقتصادی، تصمیم‌گیری برای پرداخت سخت‌تر نماید، وجود داشته باشد. بدین جهت احتمال می‌رود متغیر حاضر بر تمایل به پرداخت تأثیر گذاشته است. در مورد متغیر شغل، می‌توان گفت با توجه به تفاوت نیاز کاربران و نحوه دریافت خدمات، تمایل به پرداخت متفاوتی برای استفاده از خدمات کتابخانه داشته باشند. در پژوهش حاضر احتمال می‌رود، در بین کاربران کتابخانه‌های علوم پزشکی کرمانشاه، اعضای هیات علمی و پژوهشگران به دلیل نیاز به خدمات و منابع اطلاعاتی روزآمد، غنی و معتبر تمایل بیشتری نسبت به دانشجویان، برای پرداخت دارند. تحصیلات یکی دیگر از متغیرهایی است که احتمال می‌رود بر تمایل به پرداخت کاربران کتابخانه مؤثر باشد، به صورتی که نتایج پژوهش نشان داد، کاربران در سطح کارشناسی به دلیل نوع و میزان استفاده از منابع و خدمات کتابخانه تمایل کمتری نسبت به دانشجویان برای پرداخت جهت استفاده از خدمات دارند. از طرف دیگر، پاسخگویان دکتری برای استفاده سالیانه از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی علوم پزشکی بیشترین احتمال ارزش گذاری را داشتند. میزان درآمد نیز عامل اقتصادی مهمی در میزان تمایل به پرداخت کاربران است، همان‌طور که نتایج پژوهش نشان داد، کاربران فاقد درآمد نسبت به کاربران برخوردار از درآمد تمایل به پرداخت کمتری برای استفاده سالیانه از خدمات کتابخانه را دارند، می‌توان گفت استقلال مالی و داشتن شرایط اقتصادی مناسب احتمال تمایل به پرداخت را افزایش خواهد داد. نتایج این بخش از پژوهش حاضر را می‌توان این‌گونه تبیین نمود که افراد دارای تحصیلات دکتری غالباً در حال پژوهش، مطالعه و یا ارتقاء سطح علمی خود هستند که نیاز به دریافت خدمات و منابع

کتابخانه‌های دانشگاهی هستند، شاید بتوان دلیل ارزش‌گذاری بالا به خدمات کتابخانه‌های مذکور را به این صورت توجیه نمود. این بخش از نتایج با یافته‌های پژوهش (مرادی و دیگران، ۱۳۹۲)، (گوهد، ۲۰۱۲) و (صیفوری و دیگران، ۱۳۹۷) که نشان دادند، جنسیت، شغل، درآمد، سن و تحصیلات تأثیر مثبت و معناداری بر تمایل به پرداخت کاربران برای استفاده سالیانه از خدمات کتابخانه دارند، همسو است.

از دیدگاه پاسخگویان، در بین خدمات مختلف کتابخانه‌های علوم پزشکی، کتاب‌ها و نشریات نسبت به دیگر خدمات کتابخانه بیشتر ارزش هزینه کردن دارند، لذا رتبه نخست قرار گرفته است. همچنین در سطوح بعدی پایگاه‌های اطلاعاتی آنلاین، پایگاه اطلاعاتی آفلاین، پایان‌نامه و خدمات تحویل مدرک و امانت بین کتابخانه‌ای به ترتیب در بالاترین جایگاه برای ارزش‌گذاری و هزینه کردن به خود اختصاص دادند. این نتایج نشان می‌دهد کاربران برای به دریافت و استفاده از منابع و خدمات صحیح، تخصصی، به‌روز و به‌موقع کتابخانه‌های دانشگاهی، حاضر به پرداخت هزینه هستند. لذا بهبود خدمات مذکور جهت افزایش کارایی، کسب درآمد و همچنین تأمین بودجه خود، نقش مؤثری در پویایی و ارزش کتابخانه داشته باشد.

به‌طور کلی نتایج این پژوهش نشان داد که استفاده‌کنندگان تمایل داشتند برای حفظ خدمات کنونی کتابخانه‌های دانشگاهی علوم پزشکی مبالغی به‌صورت سالیانه و یا ماهیانه پرداخت کنند می‌توان گفت اگر پرداخت پول منجر به بهبود خدمات و تغییر وضعیت کنونی کتابخانه باشد، به‌طور قطع با توجه به دیدگاه استفاده‌کنندگان ارزش اقتصادی بالاتر و در نتیجه تمایل به پرداخت برای انواع منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی افزایش چشمگیری خواهد داشت؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود:

- تمایل به پرداخت محاسبه شده به‌عنوان ابزاری عملیاتی برای تحلیل هزینه‌های تأمین منابع و خدمات کتابخانه مورداستفاده قرار گیرد. از مبالغ تمایل به پرداخت محاسبه شده به‌عنوان شاخصی برای تعیین میزان حق عضویت کتابخانه و یا اشتراک احتمالی پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی مورداستفاده، در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه استفاده شود.

- با توجه به کاهش بودجه کتابخانه‌های دانشگاهی، پیشنهاد می‌گردد جهت قیمت‌گذاری منابع و خدمات کتابخانه‌های مذکور، برنامه‌ای هدفمند تدوین گردد و همچنین بخش‌ها و خدماتی که به صورت رایگان ارائه می‌گردد، مورد توجه قرار گیرد تا از این طریق بخشی از کمبود بودجه مورد نیاز کتابخانه تأمین گردد.
- پیشنهاد می‌گردد، جهت بهبود وضعیت فعلی بخش مرجع از کتابداران با تجربه و متخصص استفاده گردد که می‌تواند منجر به افزایش مصاحبه مرجع موفقیت‌آمیز و در نتیجه برطرف کردن نیاز اطلاعاتی کاربران و افزایش رضایت آنان گردند.
- با توجه به نتایج پژوهش که نشان داد، خدمات مشاوره، نسخ خطی و آموزش الکترونیکی و کارگاهی در اولویت‌های آخر کاربران قرار گرفتند لذا نیاز به توجه ویژه به این بخش‌ها ضروری به نظر می‌رسد، بنابراین برنامه‌ریزی جهت بررسی و علت‌یابی کاهش ارزش این خدمات از دیدگاه کاربران حائز اهمیت است.
- همچنین برای پژوهش‌های آتی، پیشنهاد می‌گردد ارزش‌گذاری مشروط و تمایل به پرداخت کاربران در شرایط بهبود خدمات کتابخانه‌ها نیز مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- آزادی احمدآبادی، قاسم و آزادی احمدآبادی، اکرم (۱۳۹۱). بازاریابی اطلاعات و بررسی نظام قیمت‌های گذاری منابع و خدمات اطلاعاتی. *نظام‌ها و خدمات اطلاعاتی*. ۳(۱)، ۱۳-۲۸.
- باب‌الحوائجی، فهیمه (۱۳۸۶)، اقتصاد اطلاعات در کتابخانه و مراکز اطلاع‌رسانی. *اطلاع‌رسانی*. ۴(۳ و ۴)، ۲۹-۵۰.
- بیدرام، رسول؛ محمدی، محمود و ناصری اصفهانی، هاجر (۱۳۹۳). ارزش‌گذاری اقتصادی خانه‌های تاریخی محله جلفای اصفهان بر اساس مفهوم تمایل به پرداخت با رویکرد منفعت اجتماعی. *دو فصلنامه مرمت و معماری ایران*، ۴(۷)، ۱-۱۵.
- حیدری، غلام (۱۳۸۷). قیمت‌گذاری منابع و خدمات اطلاعاتی. *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۱(۱)، ۲۷۹-۳۰۸.

خردمندی، فریبا و مرادی، محمود (۱۳۹۳). بررسی عوامل مؤثر بر ارزش‌گذاری خدمات کتابخانه‌های عمومی با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط (CVM). کتابخانه‌های عمومی شهرستان کرمانشاه. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی همدان، دانشکده علوم انسانی.

رحمان‌پور، محمد؛ لیاق تدار، محمدجواد و افشار، ابراهیم (۱۳۸۸). توسعه آموزش الکترونیکی در آموزش عالی ایران: چالش‌ها و راه‌کارها. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه اصفهان.

شریف‌پور، محمد (۱۳۹۱). ارزش‌گذاری کارکرد تفریحی دریاچه زریبار از روش‌های ارزش‌گذاری مشروط و هزینه سفر منطقه‌ای (کلاوسون). پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده اقتصاد.

شهرزادی، لیلا؛ باب‌الحوائجی فهیمه و اشرفی ریزی، حسن (۱۳۹۲). تحلیل هزینه - سودمندی: شاخصی برای ارزیابی اقتصادی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی. مدیریت اطلاعات سلامت. ۱۰(۲)، ۱۶-۲.

صیادی، ندا؛ مرادی، محمود و رحیمی، صالح (۱۳۹۷). ارزش‌گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته مقاله‌های فارسی (جامعه مورد مطالعه: دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رازی). پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی. ۸(۱)، ۲۲۱-۲۴۲.

عبادی، جعفر (۱۳۷۹). مباحثی در اقتصاد خرد (بازارها، تعادل عمومی و اقتصاد رفاه). تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).

عبدلی، قهرمان و ورهرامی، ویدا (۱۳۹۰). محاسبه‌ی مازاد مصرف‌کننده IT در ایران. پژوهشنامه‌ی علوم اقتصادی. ۱۲(۶)، ص ۴۱-۶۲.

عزیزی، شهریار (۱۳۸۱). قیمت‌گذاری؛ رویکردها و فرایندها. تدبیر، ۱۲۷، ۳۸-۴۲.

گیتی، آناهیتا و فرهادی، آرزو (۱۳۹۳). بررسی مقایسه‌ای وضعیت کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی همدان با استانداردهای کتابخانه‌های دانشگاهی ایران. مجله علمی پژوهان. ۱۲(۴)، ۱۴-۲۰.

قربانی، محمد و فیروز زارع، علی (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر ارزش‌گذاری محیط‌زیست. مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.

مرادی، محمود؛ فدایی، غلامرضا؛ نادری، ابوالقاسم؛ فتاحی، شهرام (۱۳۹۲). ارزش‌گذاری اقتصادی خدمات کتابخانه‌های عمومی با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط (CVM)؛ کتابخانه‌های عمومی شهر تهران. پایان‌نامه دکترای علم اطلاعات و دانش‌شناسی. دانشکده کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه تهران.

مرادی، محمود و فتحعلی، اکرم (۱۳۹۳). ارزش‌گذاری اقتصادی پایگاه‌های اطلاعاتی با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط (CVM) کاربران کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه. اولین کنفرانس بین‌المللی حماسه سیاسی (با رویکردی بر تحولات خاورمیانه) و حماسه اقتصادی (با رویکردی بر مدیریت و حسابداری).

صیفوری، ویدا؛ باب‌الحوائجی، فهیمه؛ نوشین فر، فاطمه و مطلبی فرد، داریوش (۱۳۹۷). برآورد ارزش پولی خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی ایران و تعیین عوامل مؤثر بر تمایل به پرداخت کاربران. مطالعات ملی کتابداری و اطلاع‌رسانی. (زودآیند).

Aabo, S. (2005). The value of public libraries: A methodological discussion and empirical study applying the contingent valuation method. Oslo: Department of Media and Communication, University of Oslo.

Bateman. J, and Willis, K. G, (Ed). (1999). Valuing Environmental Preferences Theory and Practice of the Contingent Valuation Method in the US, EU, and Developing Countries. Oxford University Press. 18.

Bühlmann, Peter; van de Geer, Sara (2011). "Statistics for High-Dimensional Data". Springer Series in Statistics. doi:10.1007/978-3-642-20192-9. ISSN 0172-7397.

Chung, H.-K. (2008) 'The Contingent Valuation Method in Public Libraries', Journal of Librarianship and Information Science 40(2): 71–80.

Cummings, R. G. Brookshire, D.Sm. Scholze, W.D. (1986) *Valuing Environmental Goods*. New Jersey: Row man and Allan held.

Barron. Daniel D, Williams. Robert V, Assoc. Stephen Bajjaly, Asst. Jennifer Arns & Wilson. Steven (2005). *The Economic Impact of Public Libraries on South Carolina*. University of South Carolina College of Mass Communications and Information Studies School of Library and Information Science.

Guhde, Emily (2012). The value of on line resources to North Carolina public library Patrons. North Carolina: The University Of North Carolina.

- Hájek, P and Stejskal, J. (2014). Modeling public library value using the contingent valuation method: The case of the Municipal Library of Prague. *Journal of Librarianship and Information Science*. Vol. 47(1): 43–55.
- Hider, Philip. (2008). Using the Contingent Valuation Method for Dollar Valuations of Library Services. *The Library Quarterly*, Vol. 78, No. 4.
- Heal, G. Mand et al. (2005). *Valuing Ecosystem Services. Toward Better Environmental Decision- Making*. The National Academies Press, Washington, D. C.
- Hwa-Wei. (1982). Cost- Effectiveness and Cost Recovery in Information Service. *Management of Information Centers in China: Results of a Course held in Kunming, Yunnan Province: China, 6-18 Dec. 1982*. PP. 268-277.
- Lamont, Melissa (2015). Using economic data to demonstrate the value of the library. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries (QQML)*. 4: 69 – 75.
- Lee, S.-J., Chung, H.-K., & Jung, E.-J, (2010). ‘Assessing the Warm Glow Effect in Contingent Valuations for Public Libraries’, *Journal of Librarianship and Information Science*, 42 (4), 236–244.
- Moradi, M., & Fathali, A. (2014). The Economical Valuation of Databases Using the Contingent Valuation Method: Sciences University Users of Kermanshah Medical Sciences University. *International Journal of Current Life Sciences*, Vol.4, Issue, 5, pp.1882-1888.
- Noonan, D.S. (2003). ‘Contingent Valuation and Cultural Resources: A MetaAnalytic Review of the Literature’, *Journal of Cultural Economics*, 27: 159–76.
- Reyes, D.P., & Dorad D.A. (2018). An Economic Valuation of the Quezon City Public Library – Main: A Mixed Methods Approach on a Total Economic Value Framework. *IFLA WLIC2018 KUALA LUMPUR*, 1-17.
- Per man, R., Ma, Y., McGillivray, J. & Common, M. (1997). *Natural Resource and Environmental Economics*, 2ndedn, New York: Pearson Education, Inc.
- Shaffer, Marvin and et al. (2011). *Bringing Perspective to The value Of the Vancouver public libraries*. Vancouver.
- Young Man Ko, Wonsik Shim & Soon-Hee Pyo. (2016). Factors affecting users’ assessment of the economic value of university library services. *Journal of Librarianship and Information Science*, Vol. 48(3) 223–235.